

СТАНОВИЩЕ

ВСУ „ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ“

Вх. № 484

София, 27 09 2021 г.

от проф. д-р инж. Фантина Рангелова Рангелова,
член на научно жури, назначено със Заповед № 500/24.08.2021 г.
на Ректора на ВСУ „Любен Каравелов“,

относно материалите на инж. Любомир Бойков Бонев, в т.ч. дисертационен труд, автореферат и публикации, представени за придобиване на образователна научна степен „Доктор“ по Докторска програма „Организация и управление на производството (строителството)“, в област на висше образование „Технически науки“, професионално направление 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия“ към катедра „Технология и мениджмънт на строителството“, Строителен факултет при Висше строително училище „Любен Каравелов“ – София.

Темата на дисертационния труд е „ИЗСЛЕДВАНЕ И ДИАГНОСТИЦИРАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИОННО-УПРАВЛЕНСКИ МОДЕЛ ЗА ОБСЛЕДВАНЕ И САНИРАНЕ НА ЕДРОПАНЕЛНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ“

1. Кратки биографични данни

Инж. Любомир Бойков Бонев е роден на 08.09.1977 г. През 2016 г. се дипломира в Магистърска програма „Технология и управление на строителството“ към Строителен факултет на ВСУ „Любен Каравелов“, гр.София. По настоящем изпълнява длъжността Изпълнителен директор на „Индустириална и логистична зона“ ЕАД – гр. Перник. През Март-Април 2021 г. Главен инженер строителство „Стройконсулт“ ЕООД - Проектиране, строителство и инженеринг. В периода Април 2017 г. – Март 2021 г. – Народен представител в 44-то Народно събрание. От Май 2008 г. до Март 2017 г. Управител на „Стойкомплект – АБ“ ООД - Проектиране, строителство и инженеринг и Собственик и пълномощник на „М-контрол“ ЕООД - Строителен надзор. От Август 1998 г. до Април 2008 г. работи в Община Перник, Отдел архитектура и устройство на територията, Специализирана администрация.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационния труд е организиран в четири глави - Строителството на ЕПЖС в България, Обследване и проекти за саниране на ЕПЖС, Сравнителен анализ на документите на ЕС, които определят политиките за саниране на страните членки и оценка на обективната ситуация в България и Сравнителен анализ на организационно – управленските модели, Анотация, Увод, Изводи и заключения, Приложение с таблици и графики, Библиография.

Дисертационния труд е разработен в 209 страници, 16 таблици; структуриран е в шест глави, в т.ч. увод и изводи и заключения; съдържа 11

приложения, 101 литературни източника, от които 85 български източника и 16 на английски език.

3. Анализ и оценка на съдържанието

Актуалност и значимост

Актуални и значими за изследване по отношение на организационно-управленският модел са, както:

- Отчетните документи за реализирането на Програмата – резултати и препоръки

- Стратегическите документи, които касаят бъдещите действия, с които трябва да се отговори на изискванията на ЕС, но не може да се разчита на 100% финансиране. Стратегическите документи ще окажат влияние на приемането на закони и наредби в следващите години.

- На какви данни от технологични проучвания стъпва разработването на дългосрочната и средносрочната национална политика за саниране и енергийна ефективност след като Национална програма за обновяване на жилищни сгради (върху която стъпва Програмата от 2015 г.) е разработена през 2005 г. и се опира на Специализирано проучване за състоянието на жилищните сгради, построени по ЕПЖС, НИСИ, София, 1998.“, а това проучване към 2020 г. не може да се счита за релевантно, тъй като от 1998 г. до сега са изминали 22 г. и след като 95% от сградите нямат технически паспорти, а данните от извършената паспортизация не са обработени и анализирани, така че да могат да дадат достатъчно задълбочено знание върху технологичното състояние на сградите. Това са въпроси, които касаят техническото обследване и енергийното обследване.

- Практиките предлагани в националната стратегия, публикувани през последните години, например тази за „ветрило“ от програми за обновяване на отделните типове жилищни сгради, съответства ли на единството на технологичния процес за извършването на качествено саниране с оглед на съвременните нормативни изисквания?

- Кои са актуалните български изследвания и ръководства, които описват действителното технологично и функционално състояние на ЕПЖС и вземат ли се те предвид при изграждането на национална политика в областта на санирането?

Обект на изследването е реализираният в България процес на саниране за периода от 2005 г. (когато са публикувани първите важни стратегически документи) до 2020 г., когато приключва Национална програма за обновяване на жилищни сгради и по-специално организационно-управленските структура и поведение, чрез които е реализиран този процес както и изследване и диагностика на стратегическите документи, с които се възлага нов организационно-управленски модел.

Предмет на изследване в дисертационния труд е развитието на процеса на саниране в България и по-специално организационно-управленските модели, по които това се е случвало, както и националната стратегия за развитие на този процес след 2020 г.

Целта на дисертационния труд на инж. Бонев е да се анализират наличните организационно управленски модели в България: тези до 2020 г. и тези, заложиени след 2020 г. Да се определят силните и слабите моменти. Да се определи ефективно и неефективно управленско поведение. Да се предложи нов управленски модел, разпределен на две части: функционална (пътна карта) и регулативна (дългосрочна цел).

За постигането на тази цел инж. Бонев формулира следните задачи пред дисертационния си труд:

Задачи в общотеоретичен план:

- Да се представи теоретичен обзор, като се обнови съществуващо вече знание в областта на строителното саниране: в това число научните публикации, които касаят актуалните технологии за обследване и за СМР и проблемите, които са установени конкретно за България.

- Да се анализира чуждестранния опит – в това число неговата приложимост и неприложимост, за да не се интегрират по политически причини практики, които не са релевантни на българския контекст.

- Да се анализират нормативните и стратегическите документи и да се направи обобщение за състоянието и позицията им към 2020 г.

Задачи в методически и практико-приложен план:

- Да се изгради методика за анализ, която включва: анализ на научни публикации и препоръките в тях, анализ на стратегически документи и препоръките в тях, анализ на одити и резултати от експертизи и препоръките в тях.

- Да се извърши медиен мониторинг с цел да се установи публичния образ на политиките, свързани със санирането. Това е наложително, тъй като поради частната собственост в България, не е възможно да се осъществи саниране без широко социално одобрение, независимо от нормативните промени, които могат да бъдат направени в Закона за етажна собственост.

- Да се изведат явления, свързани с процеса на саниране в България и да се анализира подробно отлагането в процеса на паспортизация, което е частен, но важен пример, касаещ целия процес.

Глава втора „Строителството на ЕПЖС в България“ разглежда основни въпроси, свързани с: Нормативна база и номенклатура за ЕПЖС; Проблеми, свързани с частната собственост и хетерогенния състав на собствениците на апартаментите и съсобствеността върху общите части на сградата; Проблеми с оглед на физическите и техническите обстоятелства, в т.ч. физическото и морално остаряване.

В Глава трета „Обследване и проекти за саниране на ЕПЖС“ инж. Бонев разглежда въпросите, свързани с Конструктивното обследване и Обследване за енергийна ефективност.

Глава четвърта „Сравнителен анализ на документите на ЕС, които определят политиките за саниране на страните членки и оценка на обективната ситуация в България“ разглежда: Директива (ЕС) 2018/844 и промените в Закона за енергийната ефективност, Добри практики и спецификата на контекста в България, Въпроси, свързани с безопасността, Добри практики в страните от Европейския съюз, в т.ч.: Германия – дългосрочна стратегия, Нидерландия – финансов ре-инженеринг, Франция – обслужване на едно гише, Естония – Обновяване чрез заеми от фондовете на ЕС, Дания и Белгия – данъчни облекчения.

Глава пета „Сравнителен анализ на организационно – управленските модели“ разглежда въпросите, свързани с: Децентрализация и регионално развитие, Финансов организационно-управленски модел, Сценарии за развитие на Националната стратегия за саниране на база на финансов организационно-управленски модел, Саниране стъпка-по-стъпка, Финансиране чрез данъчни стимули и чрез сметки за енергия, Съществуващи финансови инструменти в България, Европейско финансиране.

В „Изводи и заключения“, шеста глава, докторанта, инж. Бонев, е представил съответните изводи, заключения и насоки за бъдеща работа в изследването и диагностициране на организационно-управленски модел за обследване и саниране на едропанелните жилищни сгради.

4. Констатации

Информираност

Инж. Любомир Бонев е проучил, анализирал и демонстрирал с работата си добро познаване на проблемите, които изследва в дисертационния си труд. Видна е задълбочеността, с която инж. Бонев е навлязъл в темата, както и възможността да анализира настоящи проблеми и идентифицира бъдещи мерки за тяхното решаване, прилагайки съвременни национални и международни практики.

Приложение на резултатите

Анализираните резултати от заложените хипотези и извършените научно-приложни изследвания могат да се прилагат при търсене на ефективни решения и усъвършенстване на организационно-управленските модели за обследване и саниране на едропанелните жилищни сгради, в т.ч. тяхното изследване и диагностициране.

Автореферат

Автореферата на докторанта, инж. Бонев, отразява в достатъчна степен съдържанието на дисертационния труд, целите и задачите, които той си е

поставил. Авторефератът е разработен, съгласно законовите изисквания, и в него са представени основните елементи на дисертационния труд.

Публикации по темата на дисертационния труд

По темата на дисертационния труд са публикувани два самостоятелни доклада/статии. Чрез публикациите по темата на дисертацията, инж. Бонев е представил и популяризировал разработката си, довел я е до знанието на широка общественост, и в частност е предоставил на специалистите, работещи в областта на изследвания проблем, получените резултати.

5. Приноси в дисертационния труд

Приемам претенциите на докторанта за приноси с научен и научно-приложен характер, а именно:

Приноси в общотеоретичен план:

Настоящата дисертация представлява изследване и диагностициране на организационно – управленските модел за обследване и саниране на ЕПДЖС като тя се разполага в много специфичен времеви диапазон. Това изследване е направено след края на Националната програма за саниране 2015-2020г., която е основната програма, по която са извършени организационно-управленски и приложни дейности, свързани със санирането в последните 20 г. Това изследване е направено и след приемането на промените в Европейската политика за енергийна ефективност, приети с Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година. Това изследване е направено преди съгласуването на Българското законодателство с Европейското и преди представянето на Дългосрочната стратегия по саниране, която следва да определи начина на обновяване на сградния фонд в България и в частност съдбата на панелните гради, строени по типа ЕПДЖС, които вече преминават периода на живот на сградните инсталации от 50 г, а към 2050 г, ще са в напреднала фаза на технологично стареене.

В този смисъл в изследванията са търсени и постигнати следните приноси направен е теоретичен обзор, за да се съществуващо вече знание в областта на строителното саниране. Разгледани са всички стратегически документи, както и законодателството в България, свързани със санирането; разгледани са най-важните Европейски директиви; разгледани са всички достъпни проекти и оценки, които касаят Националната стратегия за саниране и представят препоръки за нейното развитие.

Принос 1: Направено е сравнително изследване на нормативните документи, стратегическите документи и оценките и препоръките, които са публикувани до настоящия момент като са актуализирани изводите в тях на база на промененото законодателство на ЕС.

Принос 2: Използвани са сравнения между научни публикации, които показват проблеми свързани с конструктивната устойчивост на сградите, между начина по който се провеждат обследванията по паспортизация и между стратегическите изводи, които стават част от политическо-управленските решения, като е намерен съществен недостатък в стратегиите, които не обръщат достатъчно внимание на качеството на конструктивните обследвания и на наличната актуална информация за конструктивната устойчивост на сградите.

Принос 3: Разработен е нов организационно-управленски модел, който изхожда от спецификите на частната собственост и на проблемите с енергийната бедност в България. Моделът стъпва върху стратегията за саниране стъпка-по-стъпка, който модел е нов за Европа и тепърва бива тестван и пробиран. Направена е теоретическа обосновка за това, че това е най-ефективният и от гледна точка на контекста на България модел. Такъв модел бива разработван в изследване от 2016г., но в настоящата дисертация този модел е актуализиран с оглед на промените в европейското законодателство и с оглед доклада на Световната банка, който дава оценка за висок сеизмичен риск.

Принос 4: Анализирани са чуждестранния опит в това число неговата приложимост и неприложимост към контекста на България. Като открити и посочени проблеми свързани с несъпоставимостта на някои от добрите европейски практики към контекста на България и същевременно са направени изводи за необходимостта от корекции на начина по който се извършва финансирането по европейски програми, което е трудно за хармонизиране със стратегията за обновяване стъпка-по-стъпка.

Приноси методически и практико-приложен план:

На база на извършения сравнителен анализ са изведени основни проблеми и грешки, които се допускат в организационно – управленски план от българското правителство.

Принос 5: От гледна точка на организацията са посочени какви условия следва да бъдат спазени от правителството на РБ за да изпълни препоръките на ЕС, след промените от 2018г. В практико-приложен план този резултат може да послужи при дебати в Народното събрание и при обществено обсъждане след представянето на новата Национална стратегия, която касае съдбата на жилищата на 70% от населението в България.

Принос 6: От гледна точка на организационното поведение, са посочени недостатъците и неяснотите в основните стратегически документи към 2020г, които касаят развитието на санирането в България. В практико-приложен план този резултат може да послужи за граждански контрол към управлението на национално и месно ниво по отношение пакетите мерки и пакетите от програми, с които ще се насочва финансиране в сектора.

Принос 7: Резултатите от сравнителния анализ, проведен в дисертацията позволяват да се дава практическа оценка на съобразността на предприеманите действия по финансиране на санирането.

Принос 8: Обърнато е специално внимание и е отделено съществено значение на процеса на паспортизация на сградния фонд. Същевременно е структурен и в организационно-поведенчески план е обърнато внимание на необходимостта от това процеса на саниране да бъде обвързан с процеса на децентрализация и регионално развитие, които са други съществени точки, по които растежът на България изостава.

6. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки.

Препоръки

Работата по дисертационния труд да се развива с цел подпомагане науката и практиката в областта на организационно-управленските модели за обследване и саниране на едропанелните жилищни сгради, в т.ч. тяхното изследване и диагностициране.

7. Заключение:

Цялостния анализ на дисертационния труд на инж. Любомир Бонев показва, че докторанта се е справил успешно с разработването на разглежданите проблеми. Направените препоръки не намаляват стойността на разработката.

Изхождайки от общите качества на дисертационния труд мога да дам положителна оценка на труда, и в качеството си на член на Научното жури предлагам да се присъди на автора му, инж. Любомир Бойков Бонев образователна и научна степен „ДОКТОР“ по Докторска програма „Организация и управление на производството (строителството)“, в област на висше образование „Технически науки“, професионално направление 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия“.

Изготвил становището:

/проф. д-р инж. Фангина Рангелова/

Септември 24, 2021 г., София